

Bijlage II: Evaluatie Stedelijk Kompas 2009 – 2014

Inleiding

Het Stedelijk Kompas 2009 – 2014 is het eerste Kompas voor de regio Westfriesland. In dit Stedelijk Kompas zijn onderstaande doelen voor de periode van 2009 tot en met 2014 geformuleerd:

1. Het streven naar het opvullen van de belangrijkste hiaten in de MO en hiervoor zo nodig bovenregionale samenwerking zoeken.
2. Een (beleids)regisserende rol in dit veld vervullen en voorwaarden scheppen voor een betere samenwerking en afstemming.
3. Zorgen voor een effectieve signalering en toeleiding tot zorg.

In het Stedelijk Kompas worden de volgende acties benoemd om de doelen te behalen:

1. Uitwerken en evalueren van de ingezette ontwikkeling met betrekking tot uitbreiding maatschappelijke opvang (projectplan De Scheerder).
2. Ontwikkelen van een visie op woonvormen.
3. Inzetten van een OGGz-ketenregisseur en reorganisatie van het OGGz-team.
4. Een verkenning van de ketenaanpak zwerfjongeren.

Uitbreiding maatschappelijke opvang

In 2010 is in de gemeente Hoorn besloten om projectplan De Scheerder tot uitvoering te brengen. Met de uitvoering van het plan heeft dnoDoen haar voorzieningenaanbod uitgebreid en omgevormd.

Door de uitvoering van het plan ziet het aanbod van dnoDoen er als volgt uit:

1. de winteropvang aan Dampten 12 is gesloten en aan de Scheerder 4 is een permanente nachtopvang gerealiseerd;
2. de crisisopvang is getransformeerd van een intramurale opvangvoorziening naar een extramurale opvangvoorziening;
3. de oude intramurale crisisopvang op Scheerder 4 is omgevormd tot een 24uurs opvangfaciliteit genaamd: Het Trainingshuis;
4. dnoDoen biedt elke cliënt trajectbegeleiding aan (voorheen was de begeleiding meer ad hoc) (geldt niet voor nachtopvang);
5. en voor zwerfjongeren is een intensief begeleidingsaanbod gekomen.

Aanbod dnoDoen voor en na uitvoering projectplan De Scheerder

onderdeel	capaciteitsplaatsen oud	capaciteitsplaatsen opgenomen in plan	gerealiseerde capaciteitsplaatsen nieuw
crisisopvang/ begeleidwoonplekken		minimaal 16 extramurale plaatsen	12 extramurale plaatsen+ 24 plaatsen Kamers met Kansen (resultaat van verkenning ketenaanpak zwerfjongeren)
begeleid wonen	51 plaatsen	45 plaatsen	45 plaatsen
intensieve begeleiding zwerfjongeren	geen	6 plaatsen	6 plaatsen

winteropvang	8 plaatsen	n.v.t.	n.v.t.
Nachtopvang	0	8	8 (plus 8 plaatsen noodnachtopvang)
trainingshuis/24-uurs opvang	geen	15 plaatsen	15 plaatsen
totaal	74 plaatsen	90 plaatsen	118 plaatsen (waarvan 8 plaatsen noodnachtopvang)

Daling wachtlijst

De aanleiding voor uitbreiding van het MO- voorzieningenaanbod was (onder meer) vanwege de groeiende wachtlijst voor opvang. In 2011 stonden bij dnoDoen gemiddeld 55 personen op de wachtlijst. In 2012 is het aantal personen op de wachtlijst gedaald naar gemiddeld 38 personen en in 2013 is dit aantal weer verder gedaald naar 33 personen¹.

Gebrek aan uitstroomwoningen

De door-/uitstroom binnen de MO in West-Friesland wordt geremd door een gebrek aan uitstroomwoningen. Hierdoor blijven wachtlijsten voor MO voortbestaan. Volgens dnoDoen zijn gemiddeld tien personen bij dnoDoen klaar met hun traject, die niet kunnen uitstromen, omdat er geen woonruimte beschikbaar is. Momenteel stromen cliënten vooral uit binnen de gemeente Hoorn. Voor een succesvolle re-integratie is het voor cliënten, met een positief sociaal netwerk, beter om te re-integreren in de oude woon- en leefomgeving. Bij uitstroom uit de MO moet gekeken gaan worden naar waar de kans op een succesvolle re-integratie het grootst is. Daarnaast is de verwachting dat met verbeterde uitstroom van cliënten in Westfriesland (en niet alleen in de gemeente Hoorn) overlast in de gemeente Hoorn wordt beperkt.

Verstopping nachtopvang / MO – voorzieningenaanbod te hoogdrempelig

Met de uitvoering van projectplan De Scheerder is er een permanente nachtopvang gekomen. In totaal zijn er acht reguliere slaapplekken gerealiseerd. In tijden van nood kan de opvangcapaciteit worden opgeschaald met acht extra (nood)slaapplekken. In het najaar van 2012 bleek dat de reguliere nachtopvang van dnoDoen ontoereikend was. In projectplan De Scheerder is geen rekening gehouden met een sterke stijging in de vraag naar nachtopvang. In november 2012 is een tijdelijke extra nachtopvang geopend. De sluiting van een particuliere opvangvoorziening in de zomer van 2011 was de aanleiding voor het tekort aan nachtopvang. De huidige MO – voorzieningen in Westfriesland zijn te hoogdrempelig voor de oudbewoners van de particuliere opvangvoorziening.

Conclusie

Uitbreiding Scheerder heeft een positief effect gehad op de lengte van de wachtlijst. De wachtlijst is de afgelopen jaren gedaald. De wachtlijst kan verder dalen als er meer uitstroomwoningen beschikbaar worden gesteld in Westfriesland.

Het MO – aanbod in Westfriesland is te hoogdrempelig voor een deel van de (structurele) gebruikers van de nachtopvang. In het najaar van 2012 is de nachtopvang ontoereikend geworden. Bij de uitvoering van projectplan De Scheerder is geen rekening gehouden met een sterke stijging in de vraag naar nachtopvang.

Startpunt Hervorming MO/Vb/OGGz

In 2012 onderzocht de werkgroep Sociale Woonproblematiek voor welke dak- en thuislozen in West-Friesland binnen de huidige voorzieningen geen goed hulpverleningsaanbod is. Uit de inventarisatie van de werkgroep Sociale Woonproblematiek bleek dat voor een groep van circa tweeënveertig personen de

¹ Het cijfer van 2013 is gebaseerd op een steekproef.

huidige voorzieningen niet goed aansluiten op de zorgvragen. Deze groep van circa tweeënveertig personen is grofweg te verdelen in twee groepen. De ene groep bestaat uit circa zeven personen met ernstig zorgmijndend gedrag (de gebruikers van de nachtopvang). En de andere groep bestaat uit circa vijfendertig personen die binnen het huidige zorgaanbod niet in staat is om een (semi)zelfredzaam leven op te bouwen.²

Het Leger des Heils heeft een plan ontwikkeld voor een sociaal pension voor deze kwetsbare doelgroepen. Eind 2013 is het Hoornse college van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad akkoord gegaan met de uitvoering van het plan. Het sociaal pension gaat Startpunt heten en wordt gerealiseerd op Dampten 18 in Hoorn. Voor de financiering van Startpunt wordt de huidige subsidieverdeling voor de MO/Vb/OGGz-voorzieningen hervormd. Zie bijlage III voor het plan Startpunt, Hervorming MO/Vb/OGGz West-Friesland

Verbetering samenwerking, afstemming en toeleiding in het kader van de OGGz

Van 2008 tot 2010 is het project OGGz West-Friesland in de keten uitgevoerd. Doelstelling van dit project was te komen tot:

1. Een heldere en geaccepteerde regie over de OGGz door het opdrachtgeverschap van OGGz neer te leggen bij de centrumgemeente.
2. Ketenregie ter verbetering van de afstemming en samenwerking tussen de OGGz-partijen in Westfriesland.
3. Het onderbrengen van het Meldpunt V&A bij de GGD HN.

Het project heeft geleid tot een heldere positionering van de OGGz in West-Friesland op drie niveaus: bestuurlijk, in de keten en uitvoerend. Op bestuurlijk niveau is vastgesteld dat de eindverantwoordelijkheid voor de regie bij de wethouder van de centrumgemeente ligt. Op het niveau van de keten is een OGGz-ketenregisseur aangesteld bij de centrumgemeente. Deze functionaris is verantwoordelijk voor de communicatie tussen de gemeenten en de regionaal werkende organisaties. Op uitvoerend niveau is de front office en het Meldpunt V&A ondergebracht bij de GGD Hollands Noorden. De medewerker van Meldpunt V&A zal regie houden over de gezamenlijke afspraken in het kader van het integrale individuele zorgplan.

Inzet OGGz-ketenregisseur

De OGGz-ketenregisseur neemt een bindende beslissing over wie de verantwoordelijkheid moet nemen voor een cliënt als zorgpartijen er zelf niet uit komen. De ketenregisseur richt zich op de volwassenenzorg (achttien plus). De ketenpartners zijn zeer positief over de rol van de ketenregisseur. Zij vinden het prettig dat bij moeilijke klanten iemand van buitenaf de knoop doorhakt. Verder worden cliënten bij één (of meerdere) zorgverlener(s) geplaatst en hoeven cliënten minder van zorgverlener te wisselen.

Uit een rondvraag onder de ketenpartners blijkt dat het inschakelen van de OGGz-ketenregisseur de laatste jaren is afgenomen. Dit heeft te maken met personeelwisselingen bij de gemeente Hoorn en daardoor onduidelijkheid over bij wie de ketenpartners terecht kunnen. De rol van de OGGz-ketenregisseur wordt door de ketenpartners gewaardeerd, alleen de zichtbaarheid/de bekendheid met de OGGz-ketenregisseur is de afgelopen jaren afgenomen.

Samenvoeging van de functie van Brandpuntfunctionaris en OGGz-ketenregisseur

Naast de OGGz-ketenregisseur is er de Brandpuntfunctionaris. De Brandpuntfunctionaris voert in principe dezelfde taak uit als de OGGz-ketenregisseur alleen richt de Brandpuntfunctionaris zich op jeugd

---

² Uit een recente inventarisatie van het Leger des Heils blijkt dat de groep feitelijk daklozen in Westfriesland aanzienlijk groter is dan uit eerdere inventarisaties is gebleken.

(achttienmin) en de OGGz-ketenregisseur richt zich op volwassenen (achttienplus). De Brandpuntfunctionaris is ook werkzaam bij de centrumgemeente. Deze twee functies zijn samengevoegd tot een nieuwe functie genaamd: Ketenregisseur – Zorg. Deze ontwikkeling is al in 2013 in gang gezet, maar moet nog verder worden doorontwikkeld.

Reorganisatie OGGz-team

Het Meldpunt V&A was ondergebracht bij dnoDoen. Het team werkte door heel Westfriesland. In het team participeerden medewerkers van Brijder, GGZ NHN, RIBW ZWWF en dnoDoen. De medewerkers in het team werden voor een beperkt aantal uren gedetacheerd naar het regionale OGGZ-team (dat organisatorisch onder dnoDoen viel). Een hecht professioneel OGGZ-team kon door het beperkte aantal uren niet worden opgebouwd. De praktijk was dat cliënten door versnipperde hulpverlening buiten beeld raakten. De ketenpartners vonden het team ook te smal opereren. Het team richtte zich vooral op personen met verslavingsproblematiek, terwijl OGGz-problematiek veel breder ligt. De OGGZ-uitvoeringstaken zijn per 1 april 2010 overgeheveld naar de GGD HN. Uitgangspunt is dat centralisatie van de OGGZ bij de GGD HN tot meer afstemming en eenduidigheid leidt. Het team Vangnet & Advies werkt nu in zijn geheel vanuit de GGD Hollands Noorden.

De ketenpartners zijn over het algemeen tevreden over het functioneren van het Meldpunt V&A. Men vindt dat het Meldpunt V&A een goede outreachende werkwijze heeft. Wel is een veel gehoorde klacht van de ketenpartners dat de medewerkers van het Meldpunt V&A meer begeleiders of hulpverleners zijn dan toeleiders naar zorg. Het Meldpunt V&A wordt alleen voor toeleiding naar zorg gesubsidieerd. Het Meldpunt V&A geeft aan dat zij sommige cliënten niet kan plaatsen bij ketenpartners en daarom zelf hulp verleent. Het Meldpunt V&A wil OGGz-clieënten niet uit het oog verliezen.

Verder is de bekendheid met het Meldpunt V&A bij politie en professionals goed. De afgelopen jaren zijn de meldingen bij het Meldpunt V&A relatief stabiel gebleven. Hoewel het niet uit de cijfers blijkt, heeft het Meldpunt V&A het gevoel dat de OGGz-problematiek toeneemt. Het Meldpunt V&A geeft daarom aan dat zij met de huidige subsidiehoogte moeite heeft met het aantal melding te behandelen. Vaak is het lastig om een cliënt in een traject onder te brengen.

Ontwikkeling van het aantal meldingen bij Meldpunt V&A tussen 2010 en 2013

Jaar	Aantal meldingen
2010 (op basis van extrapoleren vanaf 1 april (390))	520
2011	487
2012	532
2013	534

Conclusie

De bekendheid met het Meldpunt V&A is goed. Meer aandacht moet komen voor een snelle plaatsing van cliënten. Voorkomen moet worden dat Meldpunt V&A zelf hulp gaat verlenen. Daarnaast meer aandacht voor lokale preventie/vroegsignalering in gebiedsteams, vanwege daling subsidiebudget Meldpunt V&A per 2015.

Verkenning van de ketenaanpak zwerfjongeren

In 2011 en 2012 heeft dnoDoen met behulp van een provinciale subsidie een onderzoek gedaan naar de ketenaanpak zwerfjongeren. dnoDoen heeft aan de hand van de verkenning een aantal aanbevelingen gedaan om de aanpak te verbeteren. Niet alle aanbevelingen zijn in de praktijk tot uitvoering gekomen onder meer door verandering in inzichten.

Inzet Eigen Kracht-conferenties

Een belangrijke aanbeveling was de inzet van Eigen Kracht-conferenties om te voorkomen dat jongeren in de MO terechtkomen. Het blijkt uit de praktijk dat de relatie tussen zwerfjongeren en familie vaak te zwak is om goede gezamenlijke afspraken te kunnen maken. Deze methodiek werkt in dit stadium niet goed bij zwerfjongeren. dnoDoen zet wel Eigen Kracht-conferenties in na afloop van een traject. In dit stadium is de methodiek wel succesvol, omdat de relatie tussen jongere en ouder(s) dan vaak hersteld is.

Crisisplek

Een andere aanbeveling was het realiseren van een crisisplek voor zwerfjongeren (gescheiden van de volwassenen). Deze plek zou dan door ketenpartners ingezet kunnen worden, wanneer sprake is van een crisis. dnoDoen is tot de conclusie gekomen dat het reserveren van crisisplekken voor jongeren een negatief effect heeft op de lengte van de reguliere wachtlijst.

Kamers-met- Kansen

Uit de verkenning van dnoDoen bleek dat voor jongeren tussen de achttien en vijfentwintig jaar geen goede voorziening is in de MO. Voor de ontwikkeling van jongeren is het beter als zij niet in de MO terechtkomen. Naar aanleiding van het project is een soort van tussenvoorziening gerealiseerd genaamd: Kamers-met-Kansen. Kamers-met-Kansen biedt vierentwintig opvangplekken aan voor gemotiveerde jongeren tussen de achttien en vijfentwintig jaar die dak- of thuisloos dreigen te raken. Kamers-met-Kansen is gevestigd aan de Nachtegaal in Hoorn. dnoDoen heeft verschillende bezuinigingsmaatregelen getroffen om de begeleiding van dit project mogelijk te maken.³ Met individuele coaching werken de jongeren aan hun toekomst. Na anderhalf tot twee jaar zijn de jongeren klaar om zelfstandig verder te gaan en stromen ze uit. Met dit project wordt voorkomen dat jongeren in de maatschappelijke opvang terechtkomen.

Conclusie

De verkenning ketenaanpak zwerfjongeren heeft deels positieve resultaten opgeleverd, zoals Kamers-met-Kansen en inzicht in de werking van Eigen Kracht-methodieken in diverse stadia van opvang.

---

³ Per 2015 biedt dnoDoen geen begeleiding meer binnen de prestatieafspraken. Per 2015 wordt de subsidie aan dnoDoen omgebogen. dnoDoen heeft aangegeven niet meer begeleiding te kunnen bieden binnen de prestatieafspraken. In 2015 is € 90.000,- voor de begeleiding voor Kamers met Kansen opgenomen in de begroting.